

Mål C-463/20

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

24 september 2020

Domstol som begär förhandsavgörande:

Conseil d'État (Belgien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

4 juni 2020

Klagande

Namur-Est Environnement ASBL

Motpart:

Région wallonne

Conseil d'Etat (Högsta förvaltningsdomstolen, Belgien), avdelningen för förvaltningsrättsliga mål

DOM

I. Saken

- 1 Genom överklagande ingett den 18 januari 2017 yrkar den ideella organisationen Namur-Est Environnement att ett beslut meddelat den 27 oktober 2016 av inspecteur général du département de la nature et des forêts (nedan kallad DNF), genom vilket aktiebolaget SAGREX (nedan kallat SAGREX) beviljas undantag från åtgärderna för skydd för djur- och växtarter vilka anges i artiklarna 2bis, 3 och 3bis i loi du 12 juillet 1973 sur la conservation de la nature (lag av den 12 juli 1973 om naturskydd) (Moniteur belge nr 1973A71207 av den 11 september 1973, <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/loi/1973/07/12/1973A71207/justel>), (nedan kallad naturskyddslagen) för att kunna bygga ett kalkballastbrott i Bossimé ska upphävas.
- 2 Den 14 mars 2018 tilläts aktiebolaget Cimenteries CBR att ansluta sig till målet.

II. Bakgrund

- 3 Den 4 november 2008 ingav SAGREX en ansökan om kombinerat tillstånd för åter sätta stenbrottet Bossimé i drift, att bygga en tunnel mellan stenbrottet Bossue och stenbrottet Lives-sur-Meuse, anlägga ett transportband i stenbrottet Lives-sur-Meuse samt och att anordna en lastkaj för pråmar vid floden Meuse.
- 4 Den 12 maj 2010 avstyrkte D.N.F. ansökan och angav som skäl bland annat följande:

”Trots det stora antal skyddade arter som kommer att [påverkas] av projektet, nämns anmärkningsvärt nog inte i underlaget den lagstadgade skyldigheten att erhålla nödvändiga undantag från åtgärder för skydd för skyddade arter enligt gällande bestämmelser.

[...]

Med hänsyn till projektets art och omfattning kan de omstruktureringar som planeras före, under och efter byggnadsarbetet i praktiken varken mildra eller kompensera för de många olika former av påverkan som förutses, särskilt i fråga om naturliga livsmiljöer som förstörs.”

- 5 Den 15 april 2016 ansökte SAGREX om undantag från de skyddsåtgärder för djur- och växtarter vilka föreskrivs i naturskyddslagen. Till ansökan bifogades en miljökonsekvensbedömning som hade titeln ”Förstöring av miljöer och förflyttningar av växtarter för drift av stenbrottet i Bossimé” och var daterad till april 2016.
- 6 Den 27 juni 2016 beviljade DNF det begärda undantaget. Till följd härav gav DNF tillstånd till SAGREX att avsiktligt störa de individer från djur- och växtarter som räknas upp i undantaget, att skada och förstöra dessa arters livsmiljö, att dra upp med rötterna, avsiktligt förstöra, hålla och transportera individer och att försämra dessa arters livsmiljö, med tillämpning av mildrande åtgärder som räknas upp i undantaget. Det är denna rättsakt som överklagats.
- 7 Den 30 september 2016 ingav SAGREX ändringsplaner och en miljökonsekvensbedömning inom ramen för ansökan om kombinerat tillstånd.
- 8 En offentlig utfrågning avseende det ändrade projektet genomfördes mellan den 21 november och den 21 december 2016 och gav upphov till ett stort antal klagomål.
- 9 Den 21 december 2016 tillstyrkte DNF ansökan om det kombinerade tillståndet med angivande av vissa villkor. DNF:s yttrande grundade sig bland annat på följande skäl:

”Vid en samlad bedömning av rekommendationerna i ansökningshandlingarna, skyldigheterna som följer av undantaget av den 27 juni 2016 och de villkor som

anges nedan, kan den betydande påverkan detta projekt får för naturskyddet minskas till en godtagbar nivå, särskilt med hänsyn till åtgärderna för att motverka denna påverkan. ...”

- 10 Den 25 september 2017 avslog den ansvariga ministern ansökan om ett kombinerat tillstånd. Cimenteries CBR överklagade detta beslut separat. Det överklagandet avslogs genom dom av den 14 maj 2020.

III. Parternas argument

A. Överklagandet

- 11 Namur-Est Environnement ASBL har bland annat gjort gällande att artiklarna 2–10 och punkt 19 i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EUT L 26, 2012, s. 1) har åsidosatts.
- 12 Den överklagade rättsakten är ett tillstånd som inte har varit föremål för en miljökonsekvensbedömning i enlighet med de relevanta bestämmelserna i direktiv 2011/92 och den myndighet som har utfärdat tillståndet har inte prövat huruvida en sådan miljökonsekvensbedömning var nödvändig i förevarande fall.
- 13 I artikel 4.1 i direktiv 2011/92 föreskrivs att ”projekt som redovisas i bilaga I [...] bli föremål för en miljökonsekvensbedömning i enlighet med artiklarna 5–10”. Punkt 19 i bilaga I avser bland annat ”Stenbrott och gruvdrift i dagbrott där verksamhetsområdet är mer än 25 hektar ...”. Dessa projekt ska ”bli föremål för krav på tillstånd och en bedömning av deras påverkan” och tillstånd är ”den ansvariga myndighetens eller de ansvariga myndigheternas beslut, som ger exploatören rätt att genomföra projektet”.
- 14 Projektet omfattas av bilaga 1 till direktiv 2011/92/11 och undantaget har beviljats ”för drift av ett kalkballastbrott i Bossimé”. Ett tillstånd krävs således för att Namur-Est Environnement ASBL ska ha ”rätt att genomföra projektet” och innan detta tillstånd beviljas måste således en miljökonsekvensbedömning ”enligt artiklarna 5–10” i direktivet göras.
- 15 Under alla omständigheter ska bedömningsförfarandet, inom ramen för en beslutsprocess i flera etapper, ske på ett så tidigt stadium som möjligt. Visserligen har en ansökan om kombinerat tillstånd för att driva stenbrottet getts in samtidigt som ansökan om undantag. Ansökan om kombinerat tillstånd och tillhörande miljökonsekvensbedömning gjordes dock efter det att ansökan om undantag hade gjorts och efter att beslutet av den 27 juni 2016 hade meddelats, eftersom konsekvensbedömningen är daterad i juli 2016.
- 16 ”Extrait du chapitre Faune et Flore de l'étude d'incidences de 2008 - Complément d'étude d'incidences suite à la modification du projet de 2015” (”Utdrag från kapitlet Djur och växter från miljökonsekvensbedömningen av 2008 -

komplettering till miljökonsekvensbedömning efter ändring av projekt av år 2015), som bifogats ansökan om undantag, är av begränsad relevans och kan inte utgöra en miljökonsekvensbedömning i den mening som krävs enligt direktivet.

- 17 Dessutom innebär miljökonsekvensbedömningen även att berörda myndigheter ska ges tillfälle att yttra sig och att allmänheten ska höras (artikel 6 i direktiv 2011/92), att den behöriga myndigheten ska granska och beakta de uppgifter som lämnats i utvärderingsdokument och de uppgifter som erhållits i samband med hörande enligt artikel 6 (artikel 8 i direktiv 2011/92), samt att detta ska beaktas av den behöriga myndigheten i tillståndsbeslutet och att allmänheten ska informeras (artikel 9 i direktiv 2011/92). I förevarande fall har förfarandet inte skett i sådana etapper (särskilt inte den berörda allmänhetens deltagande).

B. Svarsinlagan

- 18 Région wallonne har invänt att den överklagade rättsakten inte är ett projekt i den mening som avses i direktiv 2011/92. Rättsakten medför inte att det blir möjligt att driva ett stenbrott utan enbart att vissa bestämmelser i naturskyddslagen inte behöver tillämpas, för att en ansökan om tillstånd för drift ska kunna lämnas in. Eftersom detta tillstånd inte kan användas i sig, utgör det enligt Région wallonne inte ”den ansvariga myndighetens eller de ansvariga myndigheternas beslut, som ger exploatören rätt att genomföra projektet”. Det rör sig inte heller om ett tillstånd som ingår i ett beslutsförfarande i flera etapper och den som antagit den överklagade rättsakten är en annan myndighet än dem som ansvarar för handläggningen av ansökan om kombinerat tillstånd och som agerar i ett annat sammanhang.

C. Repliken

- 19 Namur-Est Environnement ASBL har svarat med hänvisning till olika domar meddelade av EU-domstolen, bland annat domen av den 7 januari 2004, Wells (C-201/02, EU:C:2004:12), angående tillämpningen av rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EGT L 175, 1985, s. 40) i fråga om drift av ett stenbrott.
- 20 Den överklagade rättsakten är en nödvändig förutsättning för att kunna driva stenbrottet. Det utgör således ett tillstånd inom ramen för ett beslutsförfarande i flera etapper. Bedömningsförfarandet ska ske på ett så tidigt stadium som möjligt. Den omständigheten att den som antagit det överklagade beslutet är en annan myndighet än dem som ansvarar för handläggningen av ansökan om det kombinerade tillståndet saknar betydelse i detta avseende.
- 21 Att anse att miljökonsekvensbedömningen endast ska ske inom ramen för handläggningen av en ansökan om ett kombinerat tillstånd innebär att det bortses från dels att den behöriga myndigheten under beslutsförfarandet ska beakta projektets konsekvenser för miljön ”på ett så tidigt stadium som möjligt”, dels att en senare miljökonsekvensbedömning inte kan påverka den överklagade

rättsakten, genom vilken det slutgiltigt beviljas tillstånd att avsiktligt störa skyddade arter och försämma och förstöra dessa arters livsmiljö, vilket innebär att bedömningen ska göras i förväg.

D. Interventionsinlagen

- 22 Cimenteries CBR har anfört följande. Även om projektet för drift av stenbrottet omfattas av begreppet projekt i den mening som avses i direktiv 2011/92 är det överklagade undantaget ändå inte ett tillstånd i den mening som avses i det direktivet, eftersom det inte i sig själv ger rätt att genomföra projektet. Det är kombinationen av dessa två tillstånd som ”ger exploitören rätt” genomföra sitt projekt.
- 23 Eftersom undantaget är en etapp i tillståndprocessen som inte utgör det huvudsakliga beslutet, utan ett delbeslut som endast avser vissa av projektets verkningar, var det inte nödvändigt att genomföra miljökonsekvensbedömningen i detta skede.
- 24 Den miljökonsekvensbedömning som bifogats ansökan om kombinerat tillstånd innehåller en analys av de konsekvenser för skyddade arter som omfattas av undantaget, vilket innebär att målen med direktiv 2011/92 helt och hållet har uppnåtts, eftersom bedömningen gjordes före huvudtillståndet, avser konsekvenser för skyddade arter och omfattas av alla de processrättsliga skyddsregler som föreskrivs i direktivet.
- 25 Det kan inte anses att projektet var slutgiltigt fastställt i alla sina former för genomförande vid tidpunkten för begäran om undantag. Det är således vid tidpunkten för ansökan om kombinerat tillstånd som Namur-Est Environnement ASBL ska göra en konsekvensbedömning, så att studien avser det slutgiltiga projektet, efter anpassning för att rätta sig efter undantaget.

E. Région wallonnes sista inläga

- 26 Région wallonne har hävdade att det inte finns något i lag eller förordning stadgat samband mellan systemet med ett kombinerat tillstånd och systemet med undantag från skyddsåtgärderna för djur- och växtarter. Det finns således inte något ”beslutsförfarande” i den mening som avses i EU-rättspraxis. Orsaken, det vill säga driften av ett stenbrott, och dess verkningar, det vill säga skador på djur- och växtarter, får inte förväxlas.

F. Cimenteries CBRs sista inläga

- 27 Cimenteries CBR anser att direktiv 2011/92 har följts, även om den offentliga utfrågningen ägde rum efter det att den ifrågasatta rättsakten hade antagits, eftersom ”såväl undantaget i egentlig mening som den särskilda konsekvensbedömningen som visar att villkoren för undantaget är uppfyllda och den kompletterande miljökonsekvensbedömningen avseende djur och växter (från

april 2016) har bifogats den offentliga utfrågningen om det huvudsakliga beslutet”. Den offentliga utfrågningen organiserades just vid en tidpunkt då allmänheten hade möjlighet att på ett effektivt sätt yttra sig över själva projektet, eftersom alla alternativ fortfarande var tänkbara vid denna tidpunkt.

G. Namur-Est Environnement ASBL:s sista inlaga

- 28 Namur-Est Environnement ASBL har betonat att den överklagade rättsakten är en nödvändig förutsättning för att kunna driva stenbrottet. Denna drift och störningen av arterna utgör ”ett och samma projekt avseende ingrepp i den naturliga omgivningen”. När flera administrativa beslut krävs för att exploatören ska få rätt att genomföra projektet är det samtliga administrativa beslut som utgör tillståndet i den mening som avses i direktiv 2011/92. Ansökan om undantag har därmed inte blivit föremål för en adekvat miljökonsekvensbedömning.

IV. Rättens bedömning

- 29 I artiklarna 12 och 13 i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 1992, s. 7; [svensk specialutgåva område 15 volym 11 s. 0114]) föreskrivs att medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djur- och växtarter som finns förtecknade i bilaga 4 a och b. Enligt artikel 16 i direktivet får medlemsstaterna göra undantag från dessa åtgärder i vissa fall och på vissa villkor.
- 30 Varken direktiv 92/43, naturskyddslagen eller den regionala administrativa lagstiftningen föreskriver att det ska göras en miljökonsekvensbedömning eller att allmänheten ska höras innan tillstånd att avvika från skyddsåtgärderna för djur- och växtarter beviljas.
- 31 Det var för att svara på DNF:s beslut att avstyrka ansökan som SAGREX den 12 maj 2010 ansökte om undantag från naturskyddslagen.
- 32 Till ansökan bifogades en miljökonsekvensbedömning med titeln ”Förstöring av miljöer och förflyttningar av växtarter för drift av stenbrottet i Bossimé”, daterad till april 2016.
- 33 Till miljökonsekvensbedömningen bifogas bland annat ett utdrag ur den konsekvensbedömning som genomförts i samband med ansökan om ett kombinerat tillstånd. Det rör sig om ”Faune et Flore de l’étude d’incidence de 2008 - Complément d’étude d’incidences suite à la modification du projet de 2015” (”Utdrag från kapitlet Djur och växter från miljökonsekvensbedömningen av 2008 - komplettering till miljökonsekvensbedömning efter ändring av projekt av år 2015”), som också är daterat i april 2016.

34 Ingen fas med deltagande för allmänheten ägde rum innan den överklagade rättsakten antogs.

35 Artikel 1.2 i direktiv 2011/92 innehåller bland annat följande definitioner:

a) projekt:

- utförande av byggnads- eller anläggningsarbeten eller andra installationer eller arbeten,
- andra ingrepp i den naturliga omgivningen och i landskapet, inklusive mineralutvinning.

[...]

c) tillstånd : den ansvariga myndighetens eller de ansvariga myndigheternas beslut, som ger exploatören rätt att genomföra projektet.

I artikel 2.1 i samma direktiv föreskrivs bland annat följande: ”Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan bland annat på grund av deras art, storlek eller lokalisering blir föremål för krav på tillstånd och en bedömning av deras miljöpåverkan innan tillstånd ges.”

36 Artikel 6 i direktiv 2011/92 har följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar eller sin lokala och regionala behörighet kan antas bli berörda av ett projekt ges möjlighet att yttra sig över de uppgifter som lämnas av exploatören och över ansökan om tillstånd, i tillämpliga fall med beaktande av de fall som avses i artikel 8a.3. I detta syfte ska medlemsstaterna utse de myndigheter som ska höras, antingen genom allmänna föreskrifter eller från fall till fall. Den information som har inhämtats i enlighet med artikel 5 ska vidarebefordras till dessa myndigheter. Medlemsstaterna ska fastställa närmare bestämmelser för hur detta samråd ska gå till.

2. För att se till att den berörda allmänheten på ett effektivt sätt kan delta i beslutsprocesserna ska allmänheten informeras elektroniskt och genom offentliga meddelanden eller på annat lämpligt sätt om följande frågor i ett tidigt skede av de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2, och senast så snart som information rimligen kan lämnas.

a) Ansökan om tillstånd.

b) Uppgift om att projektet omfattas av en miljökonsekvensbedömning och, i förekommande fall, att artikel 7 är tillämplig.

c) Uppgifter om vilka myndigheter som är ansvariga för att fatta beslut, från vilka relevant information kan erhållas, till vilka synpunkter eller frågor kan lämnas in samt om tidsfristerna för att överlämna synpunkter eller frågor.

d) Vilka beslut som kan komma att fattas eller, i förekommande fall, utkastet till beslut.

e) Uppgift om var den information som har samlats in i enlighet med artikel 5 finns tillgänglig.

f) Uppgift om när och var samt på vilket sätt relevant information kommer att göras tillgänglig.

g) Närmare bestämmelser om allmänhetens deltagande i enlighet med punkt 5 i den här artikeln.

3. Medlemsstaterna ska inom rimliga tidsramar se till att den berörda allmänheten får tillgång till följande:

a) All information som har samlats in i enlighet med artikel 5.

b) I enlighet med den nationella lagstiftningen, de viktigaste rapporter och utlåtanden som har lämnats till den eller de ansvariga myndigheterna vid den tidpunkt då den berörda allmänheten informeras i enlighet med punkt 2 i den här artikeln.

c) I enlighet med bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG av den 28 januari 2003 om allmänhetens tillgång till miljöinformation, annan information än den som avses i punkt 2 i den här artikeln, som är relevant för beslutet i enlighet med artikel 8 i detta direktiv och som blir tillgänglig efter det att den berörda allmänheten har informerats i enlighet med punkt 2 i den här artikeln.

4. Den berörda allmänheten ska på ett tidigt stadium få reella möjligheter att delta i de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2 och ska för detta ändamål ha rätt att yttra sig när alla alternativ står öppna till den eller de ansvariga myndigheterna innan beslut fattas om ansökan om tillstånd.

5. Närmare bestämmelser om information till allmänheten, till exempel genom affischering inom ett visst område eller offentliggörande i lokalpressen, och samråd med den berörda allmänheten, till exempel skriftligen eller genom samrådsmöten, ska fastställas av medlemsstaterna. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att se till att relevant information är tillgänglig elektroniskt för allmänheten via minst en central portal eller lättillgängliga kontaktpunkter, på lämplig förvaltningsnivå.

6. För de olika etapperna ska det fastställas rimliga tidsramar som ger tillräckligt med tid för

a) att informera de myndigheter som avses i punkt 1 och allmänheten, och

b) de myndigheter som avses i punkt 1 och för den berörda allmänheten att förbereda sig och på ett effektivt sätt delta i beslutsprocessen på miljöområdet, i enlighet med bestämmelserna i denna artikel.

7. Tidsramarna för samråd med den berörda allmänheten om de miljökonsekvensbeskrivningar som avses i artikel 5.1 ska inte vara kortare än 30 dagar.

- 37 I dom av den 7 januari 2004, Wells (C-201/02, EU:C:2004:12) påpekade EU-domstolen att enligt det första skälet i direktiv 85/337 ska den ansvariga myndigheten beakta det ifrågavarande projektets inverkan på miljön ”på ett så tidigt stadium som möjligt” (punkt 51) i olika beslutsprocesser. ”När det i nationell rätt föreskrivs att tillståndprocessen ska äga rum i flera etapper, varav en leder till det huvudsakliga beslutet och den andra till ett beslut om verkställande som inte kan överskrida de parametrar som fastställts i det huvudsakliga beslutet ska den inverkan som projektet kan få för miljön således identifieras och bedömas under handläggningen av det huvudsakliga beslutet. Endast om denna inverkan kan identifieras först under handläggningen inför beslut om verkställande ska bedömningen göras under denna förfarande” (punkt 52).
- 38 Domstolen har även uttalat följande: ”Det följer av systematiken och målsättningarna i direktiv 85/337 [artikel 1.2 i detta direktiv] att denna bestämmelse avser det beslut (i en eller fler etapper) som ger exploitören rätt att påbörja arbetet med att genomföra projektet. Mot bakgrund av dessa förtydliganden ankommer det följaktligen på den hänskjutande domstolen att undersöka huruvida tillståndet avseende grundprojektering och beslutet om godkännande av de reserverade punkterna som är i fråga i målet vid den nationella domstolen tillsammans anses utgöra ett tillstånd i den mening som avses i direktiv 85/337 (se, i detta avseende, den dom som avkunnas denna dag i mål C-508/03, kommissionen mot Förenade kungariket, REG 2006, s. I-0000, punkterna 101 och 102). Det skall sedan erinras om, som domstolen fastslog i punkt 52 i domen Wells, som hänvisas till ovan, att den inverkan som projektet kan få på miljön skall identifieras och bedömas under handläggningen av det huvudsakliga beslutet, när det i nationell rätt föreskrivs att tillståndprocessen skall äga rum i flera etapper, varav en leder till det huvudsakliga beslutet och den andra till ett beslut om verkställande som inte kan överskrida de parametrar som fastställts i det huvudsakliga beslutet. Endast om denna inverkan kan identifieras först under handläggningen inför beslut om verkställande skall bedömningen göras under denna sistnämnda handläggning” (Dom av den 4 maj 2006, Barker (C-290/03, EU:C:2006:286, punkterna 45-47); se även dom av den 4 maj 2006, kommissionen/Förenade kungariket (C-508/03, EU:C:2006:287, punkt 104), dom av den 28 februari 2008, Abraham m.fl. (C-2/07, EU:C:2008:133, punkt 26), dom av den 17 mars 2011, Brussels Hoofdstedelijk Gewest m.fl. (C-275/09,

EU:C:2011:154, punkt 32) och dom av den 3 mars 2011, kommissionen/Irland (C-50/09, EU:C:2011:109, punkterna 76 och 77)).

- 39 Domstolen har även slagit fast, i punkt 34 i dom av den 17 mars 2011, Brussels Hoofdstedelijk Gewest m.fl. (C-275/09, EU:C:2011:154), att det ankommer på den nationella domstolen att på grundval av tillämplig nationell lagstiftning avgöra huruvida ett sådant beslut som det som är i fråga i målet vid den nationella domstolen kan anses utgöra en etapp i ett tillståndsförfarande i flera etapper vilket ska utmynna i en verksamhet som utgör ett projekt i den mening som avses i de relevanta bestämmelserna i direktiv 85/337.
- 40 I förevarande fall har antagandet av den överklagade rättsakten inte i någon fas föregåtts av allmänhetens deltagande. Den fas då allmänheten deltog ägde rum huvudsakligen efter antagandet av den överklagade rättsakten, i samband med den offentliga undersökning som organiserades avseende ansökan om kombinerat tillstånd. Det ska därför prövas huruvida det enligt direktiv 2011/92 krävs att en fas av allmänhetens deltagande ska organiseras innan en åtgärd som har den överklagade rättsaktens räckvidd och verkningar vidtas.
- 41 Det ska i detta hänseende påpekas att stenbrottet inte kan tas i drift utan det överklagade undantaget. Det råder inget tvivel om att den överklagade rättsakten utgör en nödvändig förutsättning för att stenbrottet ska kunna tas i drift. Det är för övrigt också obestriddt att denna verksamhet inte kan bedrivas utan beviljande av ett kombinerat tillstånd, vars utfärdande är beroende av att en offentlig utfrågning genomförs.
- 42 Driften i stenbrottet Bossimé utgör som sådan ett projekt i den mening som avses i artikel 1.2 a i direktiv 2011/92. Denna drift ska enligt artikel 4.1 i direktivet underkastas en miljökonsekvensbedömning, eftersom stenbrott av detta slag räknas upp i bilaga 1 till direktivet.
- 43 Det enda syftet med den överklagade rättsakten är emellertid att tillåta störning av djur och försämring av dessa arters livsområden. Det huvudsakliga beslut som ger exploatören rätt att genomföra sitt projekt är vidare det kombinerade tillstånd som efter en offentlig utfrågning kan vägras eller underkastas strängare villkor än dem som föreskrivs i den överklagade rättsakten. I förevarande fall har myndigheten således vägrat att bevilja det kombinerade tillståndet för drift av stenbrottet.
- 44 Den myndighet som ansvarar för att utfärda ett kombinerat tillstånd ska undersöka samtliga aspekter av planens stadsplanering och miljöaspekter som rör driften av stenbrottet. Den kan i detta avseende göra en striktare bedömning av konsekvenserna av denna drift mot bakgrund av de parametrar som fastställts av den som antagit den överklagade rättsakten.
- 45 Således uppkommer frågan huruvida den överklagade rättsakten och det kombinerade tillstånd som kan ge tillstånd att driva stenbrottet omfattas av ett och samma tillstånd (i den mening som avses i artikel 1.2 c i direktiv 2011/92) avseende ett och samma projekt (i den mening som avses i artikel 1.2 a i samma

direktiv). Med hänsyn till att detta faktiska sammanhang skiljer sig från vad som förekommit i befintlig europeisk rättspraxis ska denna fråga ex officio hänskjutas till Europeiska unionens domstol.

- 46 För det fall att den första frågan ska besvaras jakande, finns det anledning att ställa en fråga till domstolen avseende kraven i detta direktiv, eftersom den överklagade rättsakten, till skillnad från de rättsakter som var i fråga i de ovannämnda målen, i synnerhet domen i målet Wells, i själva verket inte är ett genomförandebeslut, men inte heller utgör huvudbeslutet, eftersom huvudbeslutet är det kombinerade tillstånd som ger rätt att driva stenbrottet.

V. Tolkningsfrågorna

1. Utgör ett beslut ”om tillstånd att störa djur och försämra livsmiljöer för dessa arter för att kunna driva ett stenbrott” och ett beslut att bevilja eller vägra tillstånd för denna drift (kombinerat tillstånd) ett enda tillstånd [i den mening som avses i artikel 1.2 c] i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt avseende ett enda projekt [i den mening som avses i artikel 1.2 a i samma direktiv] om, för det första, denna drift inte kan ske utan det första av dessa två beslut, och, för det andra, den myndighet som ansvarar för att meddela kombinerade tillstånd har möjlighet att göra en strängare bedömning av miljömässiga konsekvenser av denna drift jämfört med de parametrar som fastställts av den som antagit det första beslutet?

2. För det fall att den första frågan ska besvaras jakande, beaktas de krav som anges i detta direktiv, särskilt artiklarna 2, 5, 6, 7 och 8, i tillräckligt hög grad när fasen för allmänhetens deltagande äger rum efter det att beslutet ”om tillstånd att störa djur och försämra livsmiljöer för dessa arter för att kunna driva ett stenbrott” antagits men före det att huvudbeslutet som ger exploatören rätt att driva stenbrottet antagits?